

STRATEGISK NÆRINGSPLAN 2008-2011

for kommunene i Knutepunkt Sørlandet

Utarbeidet av
Oxford Research

Innholdsfortegnelse

---

1. Bakgrunn
2. Visjon – Verdier
3. Hovedmål:
4. Regionens utgangspunkt
5. Delmål for planen
6. Strategiske satsingsområder og kommunenes roller
7. Suksesskriterier

Fra Søgne Kommune

1. Bakgrunn

Kommunene Birkenes, Iveland, Kristiansand, Lillesand, Songdalen, Søgne og Vennesla inngår i det interkommunale selskapet Knutepunkt Sørlandet.

Målet er å utvikle kommunene og sikre innbyggerne i regionen et så godt og effektivt tjenestetilbud som mulig.

Det geografiske området de syv kommunene utgjør, omtales som "Kristiansandsregionen". Dette for:

- å lettere skille mellom samarbeidsorganet som enhet og den geografiske regionen
- forenkle profileringsarbeidet.

Kommunene utgjør et felles bo- og arbeidsmarked for de ca 119 000 personene bosatt i regionen. Økt bevissthet rundt dette har skapt grobunn for samarbeid på stadig nye områder. Samtlige kommune- og bystyrene har vedtatt at det igangsettes felles planarbeid og utvikling av felles næringsstrategi. Næringslivet og dets aktører er ikke opptatt av kommune- og fylkesgrenser. Disse faktorene vil kommunene møte på en offensiv måte og ønsker å samordne sin innsats for å tilrettelegge for næringsvirksomhet på en best mulig måte.

Prosess

Utarbeidelsen av den strategiske næringsplanen er basert på tidligere planer, ulike utredninger og prosesser. Næringslivet i alle kommunene har fra starten av arbeidet kommet med verdifulle innspill. Det har vært avholdt møter med næringslivet i hver kommune.

Utkastet til planen vil bli sendt på høring til bedrifter og lagt ut på Knutepunkt Sørlandets og kommunenes hjemmesider. Utkast til plan er et resultat av et godt samarbeid mellom kommunene, næringslivet og øvrige virkemiddelaktører.

Felles mål og planer som styringsredskaper.

Planer er rettesnorer for kommunene i deres arbeid, alene eller i samarbeid med andre. Denne planen vil bli brukt for å forankre beslutninger og tiltak knyttet til næringsutvikling i et bredt perspektiv. Dette innebærer at de tiltak som blir utledet av planen skal ha en sterk forankring i de mål og strategier som er skissert. Det fordrer en bevisst prioritering av ressursene basert på

strategiske valg. Dette innebærer at områder som oppleves som viktige derfor kan falle utenfor i planperioden.

Enkelte tiltak vil egne seg best på kommunalt nivå, andre på regionalt nivå, enten gjennom samarbeidet som Knutepunkt Sørlandet representerer eller gjennom øvrige regionale organer, slik som Agderrådet og fylkeskommunene m.fl. Felles mål og planer gir dermed retning både til de enkelte kommuners næringsarbeid, men også til et felles arbeidet for å styrke Kristiansandsregionens næringsliv.

Implementering av planen

Etter at kommunestyrene i de 7 kommunene som inngår i Knutepunkt Sørlandet har vedtatt planen skal denne implementeres. Det innebærer at det skal utledes konkrete handlingsplaner knyttet til hvert strategiske satsingsområde. I tilknytning til disse må sentrale aktører inkluderes avhengig av tiltakene.

Gjennomgående må arbeidsformene som velges fokusere på koplingen mellom offentlige, private og akademiske aktører, også kalt Tripple Helix. Planen vil gjennomgås og revideres hvert 4 år. Dermed blir planen et styringsverktøy som er fleksibel overfor viktige endringer.

Planens struktur

Knutepunkt Sørlandets visjon med næringsarbeidet danner utgangspunkt for planens overordnede mål. På bakgrunn av dette og Kristiansandsregionens forutsetninger er det utledet ulike delmål. Gjennom strategiske satsinger avklares de områder det i oppfølgingen av planen skal utarbeides tiltak innenfor.

2. Visjon – Verdier

Visjon:

Kristiansandsregionen tilbyr spennende arbeidsplasser og grunnlag for langsiktig verdiskaping gjennom kreativitet, kunnskapsdeling og innovasjon.

Verdier: Toleranse – åpenhet - bærekraft

Innen næringsarbeidet vil kommunene i Kristiansandsregionen legge vekt på å ha en høy grad av toleranse og åpenhet overfor forskjellige kulturer og sosial bakgrunner. Toleranse omfatter også åpenhet overfor nye ideer og måter å tenke på. Disse verdiene er en forutsetning for kreativitet, kunnskapsdeling og innovasjon, og bygger dermed opp om visjonen.

Knutepunkt Sørlandet legger samtidig vekt på at utviklingen i Kristiansandsregionen skal være bærekraftig. Det vil si at utviklingen imøtekommer behovene til dagens generasjon uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner til å dekke sine. Bærekraft er således de rammer som våre anstrengelser for å nå målet om høy vekst verdiskaping og arbeidsplasser til alle, må foregå innenfor.

3. Hovedmål:

Målet for planen er:

”Kommunene i Kristiansandsregionen preges av høy vekst og verdiskaping”.

Fra Kristiansand Kommune

4. Regionens utgangspunkt

4.1 Regionens næringsstruktur

I det videre ser vi nærmere på forhold som sysselsetting, bedrifter, omsetning og internasjonalisering.

Sysselsetting

Variasjon, men over samme tema

Om lag 65 % av de sysselsatte er ansatt i privat sektor, som er likt landet forøvrig. Alle kommunene i Kristiansandsregionen har en variert næringsstruktur. Dermed er det også stor variasjon i regionen som helhet. Mange forskjellige bransjer er representert. I det private er det handel og service som sysselsetter flest, omlag 5000 personer. Dette er også en av de ti største næringene målt i antall sysselsatte i alle de 7 kommunene i Kristiansandsregionen. Det samme gjelder for bygge- og anleggsvirksomhet, som er den nest største næringen. Forretningsmessig tjenesteyting, handel og service samt bygge- og anleggsvirksomhet er også de næringene som har økt mest i sysselsetting de senere år. Industrien sysselsetter mange i regionen. De største undergruppene er mekanisk industri og nærings- og nytelsesmiddelindustri. Også primærnæringene sysselsetter mange, mest i innlandskommunene.

Bedrifter

Flere og mindre bedrifter

Det er totalt i overkant av 10 000 bedrifter i Kristiansandsregionen. Over 60% av disse ligger i Kristiansand. Fra år 2003 til 2006 har det vært en økning på mer enn 1000 nye bedrifter. I prosent øker antall bedrifter mer enn antall sysselsatte. Dette innebærer at gjennomsnittlig antall ansatte pr. bedrift har gått ned. Andel nyetableringer på Agder er svært høy, mens antall konkurser er lav.

Omsetning

Små øker mest

På Agder økte omsetningen fra 2000 til 2003 med 2,7 %. Prosentvis økning i omsetningen har vært størst innen relativt små næringer, slik som kjemikalieproduksjon og vannproduksjon. Store næringer som forretningsmessig tjenesteyting og bygge- og anleggsvirksomhet har mindre prosentvis økning. Av de mest spesialiserte bransjene i regionen, er

det industriproduksjonen som står for det meste av omsetningen.

Internasjonalisering

Stor eksport og import, av store og små.

Vest-Agder har landets høyeste andel av eksport, dersom man ser bort fra olje og gass. Verdien var i 2005 på ca. 23 milliarder kroner, noe som er en økning på 40 % fra 2002. Aust-Agder eksporterte for 2,5 milliarder, som er på nivå med de foregående årene. Mange bedrifter i Kristiansandsregionen importerer en rekke innsatsfaktorer og varer/tjenester. Mye eksport muliggjør en relativt kostnadsbesparende import.

4.2 Institusjonelle forutsetninger

Næringsarbeidet i Kristiansandsregionen er preget av samspill i både geografisk, organisatorisk og tematisk forstand. Det er et godt samarbeid mellom kommunene i Kristiansandsregionen om næringsutvikling. Samarbeidsorganer som Kristiansand Næringsforening, Sydspissen og EVA-senteret kan trekkes frem, i tillegg til Knutepunkt Sørlandet.

Stiftelsene Cultiva, Sørlandets Kompetansefond og Aust-Agder utviklings- og kompetansefond representerer i tillegg unike muligheter for utvikling i regionen og har viktige utviklingsoppgaver i forhold til kultur- og kunnskapsnæringer.

HiA representerer avgjørende kompetanse på mange områder. Deres primære oppgave som tilbyder av høyere utdanning bidrar også til å beholde og tiltrekke kompetent arbeidskraft.

4.3 Strukturelle forutsetninger

Et av de klareste trekkene ved Kristiansandsregionen er storbyen Kristiansand.

Forholdet mellom by og omkringliggende områder er ikke primært preget av konkurranse, men at områdene utfyller hverandre og har ulike oppgaver. I regionen har Kristiansand en større betydning som service og handelsby enn som fornøylesby. De omkringliggende kommunene representerer avgjørende ressurser i denne felles utviklingen, blant annet i form av arealer til både

4. Regionens utgangspunkt

næring, bosetting og rekreasjon med gode muligheter for varierte opplevelser.

Bo- og arbeidsmarkedet i Kristiansandsregionen overskrider kommunegrensene og fylkesgrensen mellom Aust- og Vest-Agder. Dette illustreres ved at omlag halvparten av arbeidsstyrken fra flere av disse kommunene pendler til Kristiansand.

Befolkningsmessig har Kristiansandsregionen hatt en sterk og stabil vekst over en lang periode. Fra år 2000 til 2006 økte antall bosatte i regionen med om lag 5,4% og det forventes videre vekst.

4.4 Regionens utfordringer

Sterk konkurranse

Mange regioner både i inn og utland har satt seg mål om vekst. Dette medfører at Kristiansandsregionen må konkurrere om innsatsfaktorene for å kunne nå sitt mål. Det er konkurranse om lokalisering av virksomheter, arbeidskraft og kapital.

- Utfordringen er derfor å utvikle og profilere sider ved regionen som representerer viktige verdier for de nevnte innsatsfaktorene. For Kristiansandsregionens del dreier det seg primært om å tilføy "Business" til "Pleasure".
- Regionen må unngå at næringsutviklingen bremses på grunn av for liten tilgang på kompetent arbeidskraft. Man må arbeide for å øke tilgjengeligheten av kompetent arbeidskraft.
- Uten økt nyskaping og vekst vil Kristiansandsregionen sakke akterut i forhold til andre regioner. Regionen må tørre å satse på nye ideer og være åpen for nye muligheter.
- For å sikre verdiskaping gjennom innovasjon og nyskaping, må næringslivet sikres tilgang til kapital. For å tiltrekke seg kapitalmiljøer må gode prosjekter opprettes, identifiseres og profileres.

Sårbare for internasjonale konjunkturer

Fordi den eksportrettede delen av næringslivet er viktig i regionen gjør det næringene spesielt sårbare for internasjonale konjunkturer.

- Kravet til effektiv markedstilpasning er derfor også svært høyt. Dette innebærer at næringslivet må være tilpassningsdyktige og evne raske omstillinger.
- For å kunne vokse ytterligere er næringslivet i regionen avhengig av økt internasjonal markeds-tilgang, både på etterspørsel- og tilbudssiden.

Behov for samordning

Kristiansandsregionens næringsutvikling er preget av mange aktører. Alt fra store aktører som Innovasjon Norge og fylkeskommunene, til relativt små og spissede aktører slik som enkeltprosjekter knyttet til bransjer. Aktører fra næringslivet, offentlig sektor og academia må arbeide sammen for å lykkes.

- Selv med gode intensjoner fordrer det en sterk grad av koordinering for å skape et vellykket utfall.

Likestilling og levekår

Rogalandsforskning har studert ulike sider ved vekst og verdiskaping i norske storbyregioner. De største utfordringene i Kristiansandsregionen finner vi på områdene kompetansekapital, levekår og likestilling .

- Regionen må forbedre seg både innen levekår og likestilling.

4.5 Regionens muligheter

På tross av at det er mange utfordringer som må overkommes, har regionen også noen klare muligheter som burde gjøre det mulig å nå målene.

- Kommunene har, gjennom denne planprosessen, mulighet for å ta et tydelig lederskap i den regionale næringsutviklingen.
- I Kristiansandsregionen er det store muligheter for å utnytte Kristiansand som regional drivkraft for næringsutvikling ytterligere .
- Befolkningsveksten i regionen representerer en næringsmessig mulighet som følge av økt tilgang på arbeidskraft og vekst i hjemmemarkedet.

4. Regionens utgangspunkt

- Den varierte næringsstrukturen i regionen med fører også at regionen har mange bein å stå på, og er dermed ikke like utsatt for bransjemessige svingninger.
- Flere næringer har naturgitte forutsetninger for å lykkes i regionen. Klima og geografi gjør f.eks. at turisme, opplevelsesindustri og eksportrettede virksomheter har gode forutsetninger i regionen.
- Det er utviklet gode strukturelle forutsetninger innen bransjer som har bygd kompetanse og nettverk over lang tid. De viktigste av disse er:

1. Innholdsproduksjon og innholdsformidling basert på IKT
2. Styringssystemer for offshore, shipping og industri
3. Kultur, opplevelser og reiseliv

Listen er ikke uttømmende og andre bransjer har også gode forutsetninger i regionen. Dette gjelder blant annet følgende næringer:

1. Grossistvirksomhet
2. Prosessindustrien
3. Tradisjonelt håndverksbedrifter

Fra Iveland Kommune

5. Delmål for planen

Hovedmålet for planen er at kommunenes næringsarbeid skal bidra til at:

”Kommunene i Kristiansandsregionen preges av høy vekst og verdiskaping”.

Delmålene henger sammen og tiltak knyttet til et delmål vil støtte opp om også andre. Kommunene skal arbeide for at:

1. Bedriftene i Kristiansandsregionen kan rekruttere nødvendig kompetanse.
2. Kristiansandsregionen ansees som en attraktiv plass å arbeide og lokalisere virksomheter.
3. Bedrifter i Kristiansandsregionen skal utnytte støtte fra nasjonale og internasjonale kilder bedre enn bedrifter i andre regioner.
4. Det utvikles et internasjonalt toppmiljø for nyskaping og vekst, både innen nye og eksisterende bedrifter.
5. Kristiansandsregionen skal utnytte de muligheter som et mer åpent internasjonalt marked innebærer.

Delmål 1: Bedriftene i Kristiansandsregionen kan rekruttere nødvendig kompetanse.

En høykonjunktur har blant annet medført økt etterspørsel etter arbeidskraft, en kraftig nedgang i

arbeidsledigheten og økning i sysselsettingen. Bedriftene på Agder forventer en sysselsettingsøkning på nesten 6 % .

Denne utviklingen medfører at det blir mangel på arbeidskraft innenfor enkelte næringer og konkurransen om kompetente arbeidstakere tiltar.

Delmål 2: Kristiansandsregionen ansees som en attraktiv plass å arbeide og lokalisere virksomheter.

Konkurransen mellom regionene i Norge, men også i utlandet tilspisses. Mobiliteten til innsatsfaktorer som arbeidskraft, kapital og kompetanse har i løpet av mange år vært stigende.

Kristiansandsregionen er avhengig av at flere av disse innsatsfaktorene lokaliseres på samme sted for å sikre vekst. Man er således nødt til å ansees som attraktiv for både investorer, arbeidstakere og arbeidsgivere.

Delmål 3: Bedrifter i Kristiansandsregionen utnytter støtte fra nasjonale og internasjonale kilder bedre enn bedrifter i andre regioner.

Tilgjengelig tilgang på kapital er en nøkkelfaktor for verdiskaping. Et begrep som stadig trekkes frem er behovet for kompetent risikokapital. Dette innebærer at en investering inneholder kompetanse i tillegg til rene penger. I tillegg til å øke tilgangen på kapital, er det også behov for å øke bruken av

Fra Lillesand Kommune

5. Delmål for planen

allerede tilgjengelig kapital. Kommunale, regionale, statlige og internasjonale virkemiddelaktører representerer store ressurskilder, ikke minst på kapitalsiden.

Bedriftene i regionen er relativt beskjeden når det gjelder å tilegne seg sentrale statlige midler gjennom for eksempel Norges Forskningsråd og Innovasjon Norge. Her er det behov for å både øke kunnskapen om hvilke programmer og muligheter som finnes, og legge til rette for gode søknader.

Delmål 4: Det er et internasjonalt toppmiljø for nyskaping og vekst, både innen nye og eksisterende bedrifter.

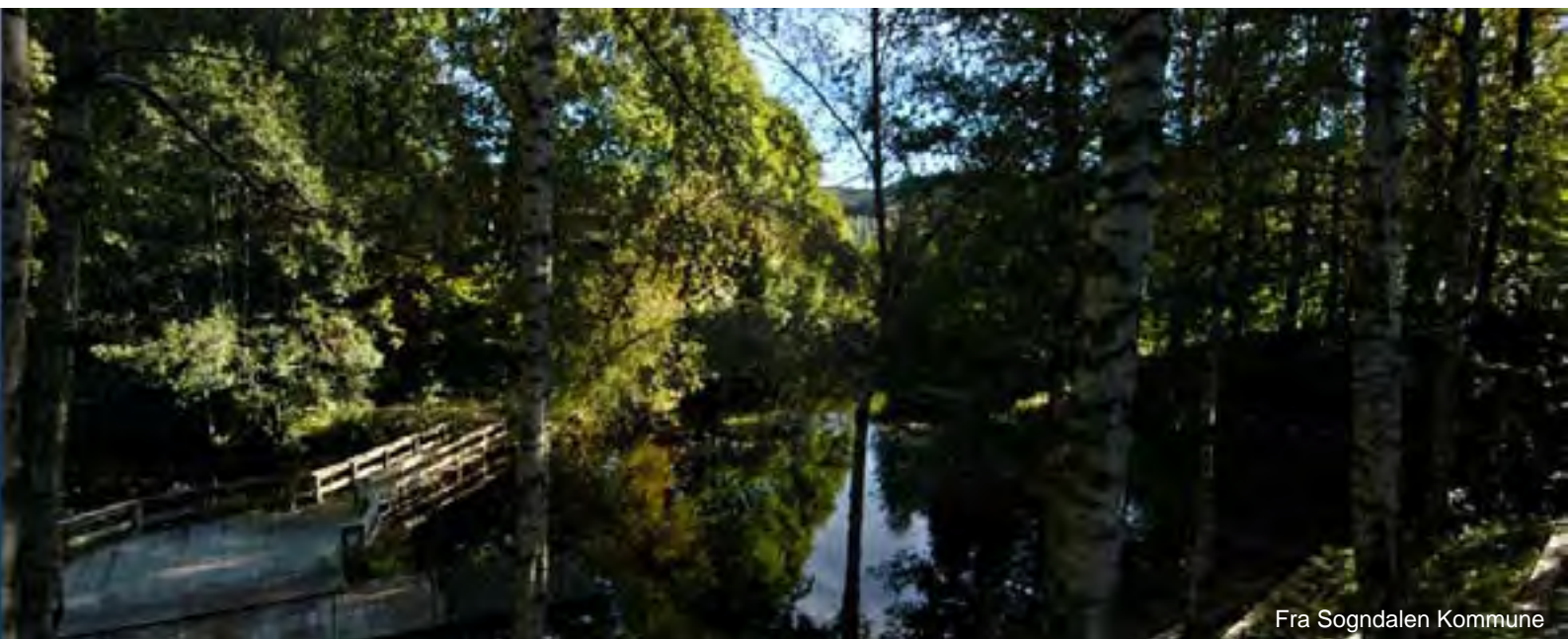
For å kunne nå målet om økt verdiskaping og vekst, og arbeidsplasser til alle er nyskaping avgjørende. Nyskaping er å utvikle gode ideer og sørge for å føre disse til kommersiell suksess og arbeidsplasser. Dette kan innebære etablering av nye bedrifter eller nye arbeidsplasser i eksisterende bedrifter.

I Kristiansandsregionen er det mange, men relativt små bedrifter. Få vokser seg store. Nyskaping er ofte avgjørende for veksten til eksisterende bedrifter.

Delmål 5: Kristiansandsregionen utnytter de muligheter som et mer åpent internasjonalt marked innebærer.

Enhetskostnader reduseres ved større produksjoner. Store produksjoner krever store markeder. Markedene som er tilstrekkelig store til at næringslivet kan ekspandere ligger dermed ofte i utlandet. Samtidig er det innen en rekke nisjer primært etterspørsel fra bedrifter i utlandet.

Disse faktorene bidrar til at internasjonale markeder er viktige og blir enda viktigere for næringslivet i regionen.

Fra Sogndalen Kommune

6. Strategiske satsingsområder og kommunenes roller

For å nå de mål som er skissert har kommunene valgt å satse på noen definerte områder. Foruten å bidra til at målene nås, skal disse tydeliggjøre hvilke områder det skal utarbeides konkrete tiltak under.

Kommunene har ulike roller i arbeidet med næringsutvikling. Rolleavklaring er derfor viktig for å synliggjøre kommunenes myndighet og handlingsrom. Det har betydning for beslutningsprosessen som må følges, og hva kommunene kan påvirke og i hvilken grad. Når kommunen er myndighetsutøver og tjenesteprodusent har den fullt ut beslutningsmyndighet over virksomheten. Når kommunen opptre som aktør står man ofte på likefot med andre sentrale aktører, og er avhengig av et samarbeid med flere.

Tiltakene kan ligge både på kommunalt og interkommunalt nivå og iverksettes i enkeltkommuner eller kommuner i fellesskap, gjennom Knutepunkt Sørlandet eller andre organer.

Kommunene som tjenesteprodusent:

Det er åpenbart at høy kvalitet på kommunale tjenester er viktig for næringslivet. Kommunal tjenesteproduksjon som barnehageplasser og grunnskole har stor betydning.

Kommunene har en sentral plass i forhold til barnehagedekningen. Dette gjelder både dekningsgrad og kvaliteten på tilbudet.

I tilknytning til målet om nyskaping vil kommunene fokusere sterkere på entreprenørskap i skolen, hvor etableringene av elevbedrifter og ungdomsbedrifter kan være viktige tiltak. Dette krever også at lærere har den nødvendige kompetansen innen entreprenørskap.

Kommunene kan også ha en sentral plass i arbeidet med å tilrettelegge for at arbeidstakere fra utlandet har et offentlig tilbud som gjør det attraktivt å jobbe i regionen. En internasjonal skole er et eksempel på dette.

Kommunene skal derfor arbeide for å

- tilby full barnehagedekning og et variert og godt barnehagetilbud

- tilby en skole med fokus på høy kvalitet og entreprenørskap, som også er tilpasset næringslivets behov

Kommunene som myndighetsutøver:

Kvaliteten på saksbehandlingen og saksbehandlingstiden innen tekniske saker er selvfølgelig viktige faktorer som bidrar til å påvirke næringslivets rammebetingelser.

Det allerede pågående Areal- og transportprosjektet (ATP) i Kristiansandsregionen vil satses videre på. Det består i dag av to delprosjekter. ATP-transport som er en forsøksordning igangsatt på initiativ fra samferdselsdepartementet startet opp 1.1.2004 og skal gå ut 2007. ATP-areal som ble igangsatt på initiativ fra Knutepunkt Sørlandet og startet opp høsten 2005.

Knyttet til disse prosjektene vil Knutepunktet inneha en aktiv rolle for å sikre at næringslivets interesser blir hørt. Det vil vurderes om man skal utarbeide felles lokaliseringssprinsipper for næringer og klyngedannelser ut over de åpenbare hensynene til transportkorridorer og øvrig infrastruktur.

Som myndighetsutøver vil kommunene:

- Støtte arbeidet i Areal- og transportprosjektet (ATP), og forsikre at næringslivets interesser blir hørt i prosessen
- Utarbeide lokaliseringssprinsipper for næringsarealer i Kristiansandsregionen.
- Utarbeide et tilstrekkelig, variert og attraktivt boligtilbud.
- Vurdere hvorvidt man bør definere næringsklynger geografisk ut over normale hensyn til transportkorridorer og infrastruktur.
- Utarbeide et felles servicenivå/serviceerklæringer (saksbehandlingstider/ gebyrpolitikk) for teknisk sektor.

6. Strategiske satsingsområder og kommunenes roller

Strategiske områder knyttet til kommunenes rolle som eiere:

Kommunene vil arbeide for å utarbeide en felles eierstrategi for de selskaper hvor de er eiere. Denne strategien skal være forankret i de mål som er skissert i denne planen og basere seg på den kunnskap man har om suksessfull næringsutvikling. I så måte står triple helix; koplingen mellom akademia, næringsliv og det offentlige, sentralt. Dette bør være et kjennetegn ved prosjekter som eierne skal ta del i.

Kommunene i Kristiansands-regionen utvikler i første omgang en felles eierstrategi for:

- Kristiansand Kunnskapspark AS
- EVA-senteret
- Destinasjon Sørlandet

Kommunene som samfunnsaktør

Som samfunnsaktør forutsettes det at kommunene etablerer et tett samarbeid og koordinerer arbeidet med andre aktører for å lykkes. Kommunene ønsker å bidra til dette og vil ta en aktiv rolle i arbeidet med å få næringsutviklingen samordnet, både overfor ulike virkemiddelaktører, næringsforeninger og relevante prosjekter.

Kunnskapsflyten mellom næringsliv, akademia og det offentlig er avgjørende for at de øvrige prosessene skal virke. Denne flyten forenkles ved fysisk

nærhet. Det er derfor viktig å ha høyere utdanningsinstitusjoner som HiA, Handelshøyskolen BI m. fl. lokalisert i regionen.

- Kommunene, sammen med andre, videreutvikle sentral infrastruktur for å møte regionens fremtidige behov, representert ved Kjevik flyplass, stamvei og fylkesveier, Sørlandsbanen og Kristiansand Havn. Som en del av det utvidede infrastrukturbegrepet vil også en videre satsing på IT og bredband stå sentralt.
- Som samfunnsaktører vil kommunene i næringsutviklingen arbeide spesielt med prosjekter som knyttes til enkelte bransjer, spesielt når tiltakene er knyttet til nyskaping. De prioriterte bransjene er sammenfallende med bransjer som er prioritert i prosjektet Innovasjon 2010, og er:

- Innholdsproduksjon og innholdsformidling basert på IKT
- Styringssystemer for offshore, shipping og industri
- Kultur, opplevelser og reiseliv

De omtalte bransjene har et stort utviklingspotensial, også internasjonalt, er relativt store i regionen og har gode forutsetninger for å videreutvikles. Et godt bilde som beskriver behovet for å satse spesielt på utvalgte bransjer, er nytten av "å gå bak pløgen". Satsingen vil på sikt komme

Fra Vennesla Kommune

6. Strategiske satsingsområder og kommunenes roller

andre deler av næringslivet til gode. Dette er prinsipper som også vil være førende når nye bransjer skal inkluderes i prioriteringen. Bransjer som kan være aktuelle i så henseende er grossistvirksomhet, helse- og idrettsbaserte næringer, prosessindustrien og tradisjonell handverkerindustri.

- Kommunene skal bidra i arbeidet for å tilføye "Business" til "Pleasure" i oppfatningen av regionen. Oppfatningen av Kristiansandsregionen utvides til å være mer enn "sol og sommer" og "tean i tanga", men også som en region for innovative og internasjonalt konkurransedyktige virksomheter og arbeidsplasser. En profilering må dog være målrettet og de rette virkemidler tas i bruk. En mulig tilnærming er å fokusere på kvinner i en slik profilering. Ofte får kvinner med seg partneren sin ved en flytting. En slik tilnærming kan også bidra til å viske ut det bildet som er skapt av regionen i forhold til likestilling og kvinners yrkesdeltagelse.

- Kommunene skal arbeide for full likestilling. Det vil være viktig at regionen tar i bruk de ressurser som er tilgjengelig i de roller som medfører optimalt utbytte. Kommunene vil forsøke, gjennom støtte til prosjekter og gjennom profileringsarbeidet, å bidra til at regionen i størst mulig grad nyttiggjør seg de ressurser som representeres av både kvinner og menn.

- Kommunene skal arbeide for å spre informasjon og kunnskap om internasjonalisering og internasjonale tiltak til bedrifter i regionen. Arbeidet med å videreutvikle og øke bruken av Sørlandets Brüsselkontor vil støttes.

- Kommunene vil arbeide for at samhandlingen mellom det fremtidige Agder Universitet, Handelshøyskolen BI, andre læresteder og næringslivet øker.

- I arbeidet med økning av kompetansen i regionen har Agder Universitet en sentral rolle. Kommunene vil arbeide for at det utvikles relevant kompetanse i regionen.

- Som aktør vil kommunene selv og igjennom Knutepunkt Sørlandet også utvikle felles prosjekter, slik som Innovasjon 2010 og Urbal.

- Kommunene vil utvikle kultur som virkemiddel for stedsprofilering og for å tiltrekke/beholde arbeidskraft og tiltrekke nye bedrifter til Kristiansandsregionen. Dette omfatter både ulike kunstuttrykk, musikk, teater og film, men også et utvidet kulturbegrep som omfatter landskap og bygg. Videreføring og styrking av institusjoner som f.eks. Quart-festivalen og Agder teater blir dermed viktig.

Fra Birkenes Kommune

7. Suksesskriterier

Måloppnåelsen er avhengig av en rekke faktorer.

Ved å studere planlagt næringsutvikling i andre regioner og kommuner kan en identifisere noen suksesskriterier. Oxford Research har studert områder i Skandinavia som har utmerket seg som suksessfulle næringslivsregioner eller – kommuner. Dette er gjort både i forhold til kommunalt næringsarbeid og i forhold til regionale vekstprosesser .

Generelle suksesskriterier for kommunalt næringsarbeid

- Kopling mellom offentlige, private og akademiske aktører: Ofte kalt tripple helix. Strategiene baserer seg på et innovativt samvirke mellom næringsliv, offentlig sektor og kunnskapsmiljøene.
- Klar og befestet strategi: De vedtatte strategiene er utarbeidet gjennom brede prosesser som involverer alle relevante aktører.
- Klar rollefordeling: Den valgte organisering medfører en klar rollefordeling mellom ulike organisasjoner og forvaltningsnivåer.
- Interkommunalt samarbeid: De større byene har lagt svært mye av sitt næringsarbeid inn i interkommunale organisasjoner hvor de selv tar en meget tydelig rolle.
- Mangfold: Bakgrunnen for de som arbeider med næringsutvikling er mangfoldig. Det er en god miks av erfaring fra det offentlige og næringslivet, unge og eldre samt ulike akademiske disipliner.
- Møtesteder: Det er etablert strukturerte møtesteder mellom kommunen og næringslivet. Det er utpekte organer med faste møter.
- Korporativt styresett: Et gjennomgående trekk er sterkt samvirke mellom politikk, administrasjon og næringsliv. Planer utarbeides og realiseres i korporative organer, men planene vedtas i politiske fora.
- Ordførerens rolle: Ordføreren har en meget betydelig rolle som frontfigur i næringsarbeidet. Ordføreren engasjerer seg sterkt på dette området.
- Bevisst egne styrker: Kommunene er bevisst sine egne styrker i form av sterke bedrifter og bransjer, kommunikasjonsmessig lokalisering etc. Strategiene bygger på og videreutvikler styrkene.
- Identifiserte vekstområder: Kommunene har identifisert et knippe bransjemessige/ teknologiske vekstområder. Strategiene fokuseres omkring disse.
- EU og statlige tiltak: Kommunene har en offensiv holdning i forhold til å få inspirasjon og midler fra EU, samt å posisjonere seg i forhold til statlige virkemidler mv..
- Offensiv arealpolitikk: Kommunene har god tilgang på næringsarealer og utarbeider langsiktige planer som sikrer det ønskede tilbudet på flere års sikt.
- Imagefokus: Kommunene er bevisst betydningen av image som attraksjonsfaktor og arbeider med imagebygging.

Sentrale faktorer for at kommunen skal nå de mål som er skissert i planen er:

Interne:

- Organisasjonen knyttet til Knutepunkt Sørlandet må tilpasses nye mål, strategiske områder og avledede tiltak. Den valgte organisering må medføre en klar rollefordeling mellom ulike organisasjoner og mellom kommunene og Knutepunkt Sørlandet.
- De økonomiske virkemidler som Knutepunkt Sørlandet rår over må også tilpasses nye mål, strategiske områder og avledede tiltak. I denne sammenheng må behandlingen av selskaps-skatten vurderes. Dette for å unngå at kommunenes vurdering av bedrifters lokalisering blir påvirket av kommunenes egeninteresser i for stor grad.

7. Suksesskriterier

- Kommunene er avhengig av et sterkt politisk lederskap. Det må være villig til å inngå i et sterkt samvirke mellom politikk, administrasjon og næringsliv. Selv om planen vedtas i politiske fora realiseres de i korporative organer. Ordførerne må ha en meget tydelig rolle som frontfigurer i næringsarbeidet, og engasjere seg sterkt på dette området.

Eksterne:

- Det er avgjørende at ulike virkemiddelaktører, næringslivsaktører og FoU miljøer stiller seg åpne for dialog og villige til samkjøring av tiltak. Koordineringen også med fond (lokale, regional, nasjonale og internasjonale) blir svært viktig.

- Fellesskapsentreprenører må identifiseres og gis handlingsfrihet innen de rammer som planen legger opp til. Dette er i tråd med verdiene om toleranse og åpenhet.
- Forsknings-, utdannings- og kunnskapsmiljøer må utvikles i tråd med de strategiske satsingsområdene. Forskningsbasert kunnskap er en sentral komponent for å oppnå konkurranseevne innen mange vekstområder.
- Bedriftsengasjementet må være sterkt, for å nå målene for næringsutviklingen.

Visjon:

Kristiansandsregionen tilbyr spennende arbeidsplasser og grunnlag for langsiktig verdiskaping gjennom kreativitet, kunnskapsdeling og innovasjon.

Målet for planen er:

”Kommunene i Kristiansandsregionen preges av høy vekst og verdiskaping”.